

Posudek vedoucího práce

Bc. Pavlína Štěpánová

Vztahy zdravotníků a jejich pacientů

Volba tématu:

Jde o aktuální téma v době, kdy prosazováním mezinárodně deklarovaných práv pacientů v českém kontextu naráží na právní, ekonomické, sociální a psychické překážky. Jde o metamorfózu vztahu lékař – pacient, ve kterém až dosud v českých poměrech pacient byl tou slabší stranou, vystaven na libovůli lékaře, objektem jeho paternalismu. Podle právních předpisů má pacient i právo na sociální podporu a pomoc. Vzniká otázka jak toto právo je realizováno v praxi a jak to ovlivní práci sociálních pracovníků ve zdravotních službách.

Přístup k tématu:

Práce je založena na analýze dostupné odborné literatury a dokumentů a jejich realizace a je doplněna o rozhovor s vedoucí sociálních pracovníků jedné prominentní pražské nemocnice. Má charakter historicko-právní a sociálně-politický, opřený o uspořádání právního vývoje dané problematiky. Pro absolventa studií sociální politiky a sociální práce na filosofické fakultě je to velmi náročný přístup k tématu.

Struktura práce:

Práce má 8 kapitol které lze věcně členit do čtyř bloků.

V prvním bloku diplomantka stručně popisuje vývoj vztahu mezi lékařem a pacientem a mezinárodní dokumenty, které se tohoto tématu týkají. Zabývá se jak úmluvami tak deklaracemi nestátních mezinárodních asociací. Končí popisem reflexe na tyto dokumenty v českém prostředí. Vzniká tak dobře definované východisko pro následné analýzy.

V druhém bloku se zvláště věnuje mezinárodní ochraně duševně chorých a stejným způsobem popisuje vývoj, mezinárodní rámec a reakce v českém prostředí.

Ve třetím bloku diplomantka vychází z toho, že výkon práv pacientů má své limity psychické, ekonomické, organizační a právní. Pokus o jejich definici tvoří jádro této práce. Tato analýza končí diskusí o nadstandardech ve zdravotní péči.

Poslední čtvrtá část analyzuje činnost sociálních pracovníků v nemocnici a jaký přínos má právo pacienta na sociálního pracovníka z pohledu sociální práce.

Tato striktura vyhovuje zvolenému tématu a postupuje logicky od obecného ke zvláštnímu, což je v podobných pracích důležité, protože systémový přístup k řešenému problému, což v tomto případě je dopad metamorfózy vztahu lékař – pacient na sociální práci v nemocnicích.

Hodnocení práce:

Práce vyčerpávajícím způsobem shrnuje všechny relevantní mezinárodní dokumenty, právní i politické, a jejich reflexi v českém právu a české praxi. Méně dostupné dokumenty přikládá v příloze pro lepší orientaci čtenáře. Vychází z téměř vyčerpávajícího archivu

Analýzy začínají diskusí o otázce, je-li partnerský vztah mezi lékařem a pacientem možný a jakou úlohu přitom hraje zdravotní sestra. Vychází z deskripce vývoje tohoto vztahu od paternalismu k partnerství a analýzy peripetií, na které naráží, a z dostupných výzkumných prací a spolu s dochází s Hořejším (1998) k závěru, by medicína měla obnovit tradiční humanitární principy, aby mohla lépe sloužit nemocným lidem.

Na to navazuje diskuse o ekonomických limitech povinné solidarity ve zdravotnictví, tedy finanční udržitelnost práva člověka na zdraví. V této části shrnuje vývoj financování i klady a zápory jednotlivých způsobů financování. Tato část je shrnutím názorů několika autorů, kteří se k této otázce vyjadřovali. Očekávala by se analýza růstu nákladů na zdravotnictví na základě dostupné statistiky.

Následuje diskuse o organizačních limitech, ve které diplomantka se soustřeďuje na hodnocení procesu a výsledků privatizace nemocnic. Poslední sub-kapitola této části je věnována otázkám nadstandardů ve zdravotní péči. Analyzuje postoje jednotlivých politických stran k této péči. Analyzuje právní předpisy týkající se této otázky.

Kladem práce je logické uspořádání popisu vývoje a odborné diskuse k otázce realizace práv pacientů, ze které nylone vyvozuje význam a obsah sociální práce

s pacientem. Za nedostatek lze považovat příliš rozsáhlé přímé citace mezinárodní úmluv a zákonů tam kde by se čtenář spokojil s cílenou parafrází jejich obsahu. Přímé citace diplomantka používá , vedle excerptce odborné literatury za argumenty pro svá tvrzení.

Práce je podložena poměrně rozsáhlou a poctivou prací s odbornou literaturou domácí i zahraniční, i s internetovými zdroji. V šesti přílohách diplomantka uvádí dokumenty, které běžnému čtenáři umožňují rychlejší orientaci.

Po formální stránce splňuje všechny požadavky, které jsou na diplomní práci kladené.

Celkově hodnotím tuto práci jako práci velmi dobrou až výbornou, podle výsledků obhajoby. Práce by mohl být východiskem pro rigorózní práci, bude-li doplněna o postoje pacientů k uplatňování jejich práv ze zdravotnictví a širší analýzou obsahu sociální práce ve zdravotnictví, která by podporovala uplatnění všech práv pacienta.

Při obhajobě by diplomantka mohla odpovědět na otázku jak se pacient může bránit proti zásahům lékařů, se kterými nesouhlasí, a má pacient možnost dovolání se spravedlnosti?